

Türkiye'de Yapay Zeka ve Çalışma Hayatı-Dijital Dönüşüm

Dr. Emrehan Aktuğ

Sabancı Üniversitesi-
İnsani Gelişme Vakfı İNGEV

Emrehan Aktuğ

Berk Çoker

Nurseli Uyanık

Ahmet Oktay Demirkan

Binnur Çakır

Ahu Tuncel

Kırılganlık 1: 'Veri Yoksulu' Bir KOBİ Ekonomisi

- İstihdamın %72'sini sağlayan KOBİ'ler, YZ'nin yakıtı olan veriden yoksun. Bu durum onları dijital devrimin dışında bırakıyor.

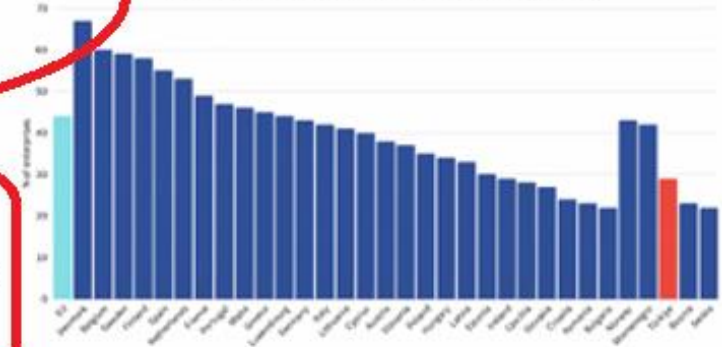
- ERP/CRM kullanımı:

Türkiye (%27) vs. AB Ortalaması (%44)

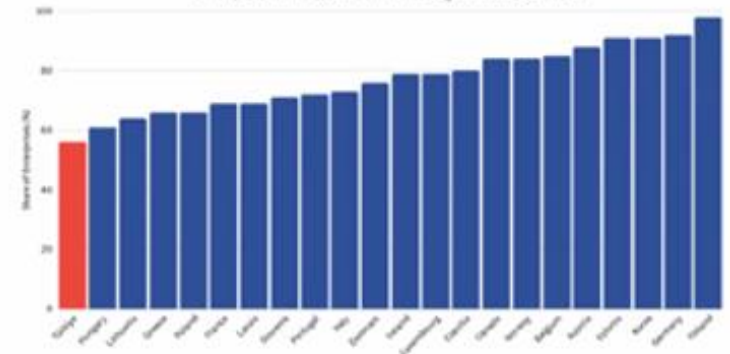
- İşletmelerin sadece %56'sının web sitesi var.

Enterprises using Enterprise Resource Planning (ERP) software, 2023

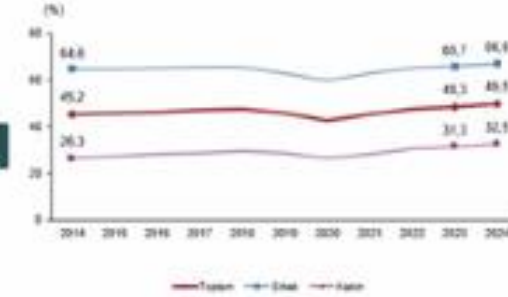
Enterprises with a Website or Home Page in OECD Countries

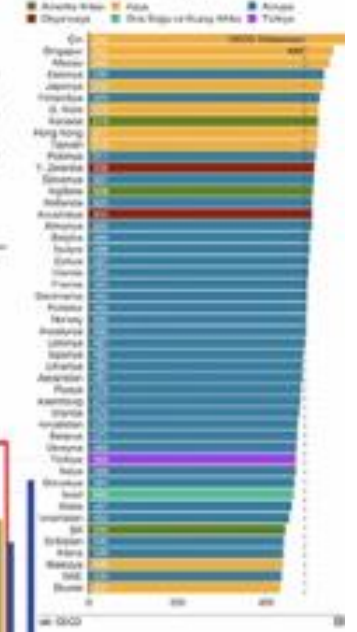
Kırılganlık 2: Yetenek Uyumsuzluğu

- Genç nüfusumuza rağmen, eğitim sistemimiz ve iş hayatımız geleceğin yeteneklerini üretmiyor.
- PISA Skorları:** OECD ortalamasının altında
- Genç İşsizliği (NEİT):** OECD ortalamasının üzerinde (%25)
- Eğitim Programına Katılım/Öğrenme:** EU ortalamasının altında (%21)
- Kadın İşgücüne Katılımı:** OECD ortalamasının altında (%32)
- Dijital Okuryazarlık:** EU ortalamasının altında (%33)

İstihdam oranı, 2014-2024

PISA Testi 2018: Okul

Yol Ayrımı: Üç olası gelecek senaryosu

Kriter	Senaryo 1: Derinleşen Eşitsizlik	Senaryo 2: Bölünmüş Gelecek	Senaryo 3: Dijital Sıçrama
Ekonomik Yapı	KOBİ'lerin Çöküşü	Kurumsallaşmış İkili Yapı	Rekabetçi ve Kapsayıcı Ortam
İşgücü Piyasası	Kitlesel İşsizlik	Kalıcı Durgunluk	Yeni ve Kaliteli İşler
Eşitsizlik	Aşırı Kutuplaşma	Kronik ve Yapısal	Azaltılmış ve Yönetilen
Nihai Sonuç	Sosyal İstikrarsızlık	Orta Gelir Tuzağı	Ortak Refah

Çözüm: 'Dijital Sıçrama' ve Bütüncül Yaklaşım

Politika Eksen 1: Dijital Temeli İnşa Etmek (Firmalar)

Ekonominin motoru olan KOBİ'lere dijitalleşmenin yakıtını sağlamalıyız. Bu, bir tercih değil, hayatta kalma ve rekabet edebilme meselesidir.

1. "Dijital KOBİ" Dönüşüm Programı

- Sübvansiyeli edilmiş ERP/CRM/SCM lisansları ve vergi indirimleri

2. "Dijital Danışmanlık" Sistemi

- Üniversite-sanayi iş birliği ile KOBİ'lere mentorluk
- YZ entegrasyonu ile oluşacak değerlere dair eğitim

3. Ulusal "Dijitallik Endeksi"

- Firmaların dijital olgunluğunu ölçmek ve teşvikleri buna göre yönlendirmek

4. "Bulut Kredileri"

- Veri depolama ve işleme maliyetlerini minimize etmek

Dijital KOBİ Misyon Ofisi:

Çözüm: 'Dijital Sıçrama' ve Bütüncül Yaklaşım

Politika Eksen 2: Beşeri Sermayeyi Yeniden Yapılandırmak (İşgücü)

Teknolojiyi kullanacak insanları yetiştirmeden yapılan dijital yatırım boşa gider. Demografik avantajımızı, bir "yetenek avantajına" dönüştürmeliyiz.

1. Müfredatın Temelden Reformu

- Ezber yerine Eleştirel Düşünme, Yaratıcılık, Problem Çözme becerilerini merkeze alan eğitim

2. Modern Mesleki ve Teknik Eğitim

- Özel sektörle ortaklaşa yönetilen yüksek teknoloji meslek merkezleri

3. "Yetenek Kazandırma Programı"

- Her vatandaşa hayat boyu öğrenme için "yetenek cüzdanı" sağlanması

4. Kadın İşgücüne Katılımın Teşviki

- Erişilebilir çocuk bakımı ve STEM'de fırsat eşitliği

5. Teknolojik Entegrasyon Vizyonu:

- Mevcut EBA gibi ulusal platformlar, bu yeni eğitim anlayışıyla geliştirilebilir ve kişiselleştirilmiş öğrenme deneyimleri sunmak üzere YZ ile entegre edilebilir.

Çözüm: 'Dijital Sıçrama' ve Bütüncül Yaklaşım

Politika Eksen 3: Kayıt Dışılıkla Mücadele & Sosyal Güvenlik Reformu

Adil ve kapsayıcı bir dönüşüm, kimseyi geride bırakmayan, 21. yüzyıla uygun modern bir sosyal güvenlik ağı gerektirir.

1. Dijitalleşme Yoluyla Kayıt Altına Alma

- "Dijital KOBİ" programını, sübvansiyonları resmi kayda bağlayarak **kayıtdışılığı azaltma aracı** olarak kullanmak.

2. Taşınabilir Sosyal Haklar

- "Gig" ekonomisi ve esnek çalışanlar için işverene değil, **bireye bağlı bir sosyal güvence sistemi** oluşturmak.

3. Modern Aktif İşgücü Politikaları (İŞKUR)

- İşsizlik maaşını, pasif bir destek olmaktan çıkarıp, **yeniden yetenek kazandırma** programlarına katılım şartına bağlamak.

4. Stratejik Yönetişim ve Etik Kurallar

- Algoritmik önyargıyı önleyen ve bölgesel eşitsizlikle mücadele eden bir ulusal YZ stratejisi geliştirmek.

Katılımınız için teşekkürler.

**10 Şubat 2026
ActHuman Danışma Kurulu**